

Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju ♦ Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Zagreb ♦ Kišpatićeva 12 ♦ 10000 Zagreb

PRIMJENA BIOLOŠKE TERAPIJE U REUMATOIDNOM ARTRITISU

Marica Petričević ♦ Marija Vešliga

Reumatoidni artritis (RA) tipičan je primjer upalne reumatske i sustavne autoimune bolesti. Bolest je nepoznatog uzroka, a od nje obolijeva oko 1 % stanovništva u različitim krajevima svijeta. Neliječena bolest uzrokuje radnu nesposobnost za nekoliko godina, a tešku invalidnost u roku od 10 godina u polovice oboljelih. Dijagnostičke su mogućnosti značajno poboljšane te se RA može brzo i sigurno dijagnosticirati već u samom početku bolesti. Posljednjih desetak godina u liječenju RA primjenjuju se biološki lijekovi. Oni su proizvod biotehnologije. Obično je riječ o proizvodima koji su slični/jednaki proteinima ljudskog tijela. Biološki lijekovi djeluju na specifične molekularne ciljeve u tijelu (citokini ili receptori za citokine). U liječenju RA najčešće se primjenjuju biološki lijekovi protiv TNF-alfa. To su infliksimab (Remicade), adalimumab (Humira) i etanercept (Enbrel), golimumab (Simponi). Riječ je o molekulama dobivenim bioinženjeringom, a koje su usmjerene protiv molekule koja stimulira upalu - citokina TNF-alfa (eng. *tumor necrosis factor*). Infliksimab i adalimumab su

protutijela - infliksimab se primjenjuje intravenski u periodičkim infuzijama, a adalimumab subkutanom injekcijama u dvotjednim razmacima. Etanercept je molekula solubilnog receptora, a primjenjuje se subkutano u tjednim razmacima. U liječenju bolesnika oboljelih od RA se primjenjuje i rituksimab, protutijelo usmjereno na CD20 molekulu B limfocita, koji se inicijalno koristio u liječenju limfoma. Osim ranije spominjanih lijekova, u liječenju RA se koristi i tocilizumab - monoklonsko protutijelo usmjereno protiv upalnog citokina IL-6. Oba navedena lijeka primjenjuju se intravenskim infuzijama. Biološki lijekovi primjenjuju se u bolesnika u kojih liječenje uobičajenom kombinacijom lijekova (NSAR+DMARD+GK) nije rezultiralo zadovoljavajućim odgovorom. Kriteriji po kojima se procjenjuje aktivnost RA, odnosno neuspješnost liječenja, stručno su usklađeni i prihvaćeni tako da se ujednači propisivanje biološke terapije u različitim ustanovama.

Ključne riječi: biološka terapija, reumatoidni artritis, TNF-alfa, intravenska aplikacija